

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Sorisorii nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de ANUNȚURI:
în Viena: la M. Dukas Nachr.,
Ruz. Augenfeld & Emerik Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachr., Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pub-
licărilor mai dese după tarifar
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în de-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 225.

Brașov, Vineri 10 (23) Octomvrie.

1903.

Consciența rea.

(a) S'au colportat éráși scrii tendențioase pe socotela poporului nostru. Foile maghiare tóte erau pline d'ilele acestea de vestea îngrozitoare, că Românii își cumpără bri-cege (!) și sape (!) și cose și mai nu scim ce instrumente omoritoare cu carî se stîrpscă din Ardeal pe Unguri și — se anecteze Transilvania, și Ungaria până la Tisa cătră România.

Noi, carî vędurăm asemenea faime de repețite-ori, n'am luat lucrul așa tragic, după cum ni-se presenta de cătră foile ungurescî. Dór' nu tocmai de mult aceleași foi alar-maseră lumea, că o sumedenie de popi români s'au suit pe muntele „Găina“ și s'au sfătuit cum se pună la cale revoluția contra Ungurilor. Și tot ele au trebuit să vină și se recunoscă, că nu erau sute de popi, ci numai o societate mai restrînsă de excursioniști români, carî fiind adunați la o întrunire culturală, au profitat de timpul frumos și au vi-sitat izvorul periodic, numit „Isbuc“ din hotarul comunei Criscior. Atâta și nimic mai mult.

Evident, că în asemenea faime colportate de foile ungurescî este mai mult element comic, — vrednic de a fi tratat într'o operetă, séu comedie, — decât element dramatic. Pécac, că nu s'a găsit încă condeiu, care să eternizeze epizódele acestea. Sala de teatru, în care s'ar repre-senta pe scenă o asemenea piesă ar fi plină de public și aplausele furtunóse ar asigura fără îndoielă succesul autorului.

Consciența rea, care inspiră con-deiele reporterilor maghiari, n'a oferit de nenumărate ori teme interesante pentru fixarea stării patolo-gice, în care au ajuns compatrioții noștri turmentați de vedenii înfri-coșate.

Este interesant epizodul istori-sit de regretatul Barițiu într'un ar-

ticoi al séu, în care descrie spaima, ce-au mánecat'o Ungurii din Clușiú la 1848. Pázitorul, care din înălțimea turnului bisericeii gotice din acel oraș veghia asupra siguranței cetățenilor, anunță într'o di, că o cétă de Ro-mâni se apropie cu gând dușmănos de oraș. Pázitorul nu putea să gre-șescă. Erau Români. El îi cunoscea prea bine de pe sumanele lor negre. S'a dat deci alarma sunând clopotele într'o dungă. Când colo ce se vedî?... Era o cireadă de bivoli.

În d'ilele nóstre un cas analog a băgat de asemenea spaima în ósele funcționarilor maghiari dintr'un centru administrativ locuit de Români. Într'o di poporul dintr'o comună a acestui cerc însoți la vecinică odihnă pe un consătean. Praporî. Cântări. Discurs funebru. Șeful de gară, adus acolo cine scie de unde, vędend de la distanță cele ce se petrec, în-sciință pe solgăbiréu telegrafic: „Po-por mult. Steaguri. Cântări revolu-ționare. Discursuri agitatorice. Ro-mânii pregătesc revoluția.“ Spaima funcționarilor nu era mică. Ei și-au trimis femeile și copiii în capitala comitatului, ér pentru suprimarea „re-voluției“ au trimis în numita comună un detașament de jandarmi...

Nu este fără haz nici perchisi-ția făcută pe la 1894 la un proprie-tar inofensiv român din Sălagiu, perchisiție pornită pe basa unei cărți postale confiscate, în care cumnatul séu, student universitar, îl anunță, că sosesc încă cu câți-va tovarăși și-l rógă deci ca pe diua aceea să taie pe „Ianoș“... Cine póte să fie Ianoș, se întreba înțeleptul diriginte postal. Și denunță casul jandarme-riei, care la rëndul séu puse la cale perchisiția. Ér „Ianoș“ nu era alt ceva, de cât un — biet curcan.

Casuri de acestea inspirate de consciența rea am mai puté istorisi mai multe. Ajunge de-o-camdată atâta.

Ultimele faime despre „revolu-ția Românilor din Ardeal“ n'au avut

alt izvor, de cât tot consciența rea. Ele au fost desmintite de aceleași foi, carî le-au dat în vileag și acum au fost înferate în mod categoric de cătră însuși viceșpanul comitatu-lui Hunedórei, care la interpelația protopopului Dobrei în congregația din Deva ținută d'ilele acestea, a de-clarat de neadevurate acele faime și a mulțumit Românilor dați prin târbacă fără de nici un motiv, că au protestat în public contra acelor in-sinuări.

Tóte bune. Dér întrebăm: Óre cei ce și-au făcut meserie din calom-niarea sistematică a poporului ro-mân, până când își vor face men-drele fără nici un pic de simț de răspundere și fără de nici o témă de pedepsă?

Responsul Corónei. Telegramele din Budapesta anunță, că Maj. Sa a pri-mit pe ministrul de finanțe Lukacs ér la órele 10 a. m. Se afirmă că Maj. Sa a de-clarat lui Lukacs, că *cestiunea limbei în armată o consideră ca un drept esclusiv al Sveranului și nu permite nimenui nici un fel de amestec. Asupra acestei ces-tiuni nu va mai discuta cu nimeni.*

Acesta este răspunsul clar și categoric al Corónei.

După audiența Lukacs timp de o óră a comunicat prin telefon cu amicii séi politici.

Miercuri după amiazi Maj. Sa a pri-mit pe ministrul president Khuen-Heder-vary. Majestatea Sa a repetat și în fața lui Hedervary declarația, că *nu se póte să se mai discute asupra drepturilor Co-rónei.*

Responsul Corónei îl va face cunos-cut Lukacs în ședința de ađi, Joi a par-tidului liberal.

Planurile guvernului sêrbesc. Ministrul de interne a citat în scupcină programul guvernului, în care d'ice, că e necesar să se pună capét burocratismului, să se limiteze influența poliției și să se lărgescă competența tribunalelor. Guver-

nul va presenta proiecte de lege în pri-vința autonomiei comunelor, a imobilității funcționarilor, precum și în privința pre-séi instituindu-se jurii pentru delictele de presă, guvernul se va gândi să asigure și independența judecătorilor. Principala lui grije va fi însă asupra finanțelor sta-tului. Va căuta să facă economii, va sê-virși reforma impozitelor, se va crea un nou impozit pentru a se construi căi fierate. Șcôla superióră se va transforma în universitate, se va lărđi și instrucți-unea militară și se va îmbunătăți organisa-rea armatei.

Se va ținé în curind la Kragujevaț o conferință tehnică spre a se studia chestiunea tunurilor noué și a armamen-tului rezervelor pentru carî trebuiesc încă o sută de mii de puști. În scop d'a fur-nisa armatei sêrbesci tunuri noué și mo-derne, vor veni la Kragujevaț represen-tanți ai fabricelor de tunuri Creusot din Franța și Krupp din Germania. Tunurile vechi sistem Debange, vor fi modernizate. Cheltuiala tótă pentru nouéle înarmări va fi de 25 de milioane de franci.

Din ale crisei nóstre.

(Cronică interioră.)

II.

...Ce mai vorbesce „Gazeta“ de crisă? — vor fi d'icend cei ce ce-tesc foile române de la Arad și Orăștie — ori dóră nu se spune negru pe alb, că la noi merg tóte strună, de când cu alegerea de la Dobra? De atunci s'au delăturat ca prin minune tóte piedecile, ce ne stăteau în cale. Partid, program na-țional, hotăriri ale conferențelor na-ționale, solidaritate, disciplină mo-rală națională și de partid: tóte aceste au devenit dintr'odată ces-tiuni de a doua mână. Cel mai de căpetenie și cel mai important lucru este acum să începem acțiunea și s'alegem deputați, căci „întrarea în dieta țerii ni-se impune“.

Acesta e „curentul“, de când „s'a spart ghiata“ la Dobra. Și pentru acest curent fac propagandă de-a-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Problema șcôlei moderne.

Șcôla și familia.
De Nicolae Sulică.
(Urmare.)

Astfel e o părere cel puțin greșită a acelora, carî cred și la noi, că elevul e trimes la șcôlă să învețe numai *carte*. Are să învețe și carte, dér pe lângă carte și mai pre sus de tóte are să învețe și *omenie*. Acesta e o distincțiune esențială și elementară, care decă ar înțelege-o în tótă profunditatea ei cei chemați, și mai ales părinții, ar înceta încordarea, ce — din nenorocire — sê observă une-ori și la noi între șcôlă și familie. A învêta omenie, a disciplina, a da moralului ele-velor o astfel de direcțiune, din care să rezulte independența și superioritatea mo-rală, tária de caracter a bărbaților de mai târđiu, — acesta e esența educațiunei, pe care nu vrea s'o înțelgă tot-déuna so-

cietatea, familia. Chiar și intențiunea no-bilă și desinteresată, din care sunt isvo-rite tóte mijlócele de disciplinare și edu-cațiune sunt luate uneori în nume de réu și în deșert din partea societății nóstre.

Hinc lacrimae... De aici nemulțami-rea și supărarea, de aici acusa nejustă și absurdă, că profesorimea și învêțătorimea prin tendința de a monopolisa educați-unea, comite prevaricațiune, încălcare în drepturile de a educa ale părinților. Nu e vorba aici de monopol și prevaricațiune, ci simplu de împlinirea datorinței. Facă-și mai întâiu părinții datorința, și va fi pace și bună înțelegere.

Ce intenționéază șcôla modernă prin sistemul séu actual de instrucțiuneși edu-cațiune?

Étă ce ne spune filosoful engles *Sir John Lubbock*: „Scopul educațiunei nu este să crească jurisprudenți séu preoți, nici soldați séu bărbați de șcôlă, agricul-tori și industriași, ci numai și numai *ómenî*, însă ómenî în sensul adevérat și nobil al cuvêntului“.

Șcôla așa-déră, și mai ales șcôla me-die, ca tréptă intermediară între șcôla elementară și studiile superióre academi-ce, nu e o șcôlă de specialitate nici profesio-nală, ci e institut per eminentiam de cres-cere, care intenționéază să deștepte și să susțină vie și nealterată consciința de om, consciința morală a tinerelor generațiuni.

Așa înțeleg eu și rostul șcôlelor nóstre și numai în sensul acesta au avut și vor avé și de aci înainte rațiune de a fi.

Acest scop înalt și-l ajung șcôlele medii prin *selectiunea* cuvenită făcută în ma-terialul de învêțământ (*material de cu-prins educativ-moralisător*), prin diferitele studii și obiecte de învêțământ, tóte de o potrivă de importante pentru închegarea și cristalisarea caracterului moral al ele-velor și al culturii generale, ce se cere ađi de la ori-ce om în adevér cult.

Carî sunt armele, prin carî are pe-dagogul de ađi să susțină gréua luptă a educațiunei? Terórea și despotismul? — Dómne feresc! S'au trecut vremurile, când tótă pedagogia se concentra în nuia, ér

devisa șcôlei era: *sub virga degere*. Armele educațiunei moderne sunt cu mult mai ome-nesci și mai morale. Orientare temeinică psihologică pentru cunóscerea felului de funcționare al intelectului omenesc și pen-tru înțelegerea individualității elevului, abnegațiune, paciință și devotament, și mai presus de tóte *dragostea și autorita-tea* — sunt armele neînvinse ale unui bun părinte spiritual.

Étă armele și mijlócele, carî au ri-dicat și institutul nostru la vađa și renu-mele, de care s'a bucurat până acum.

Date fiind astfel din partea șcôlei nóstre tóte condițiunile unui bun institut de educațiune, de sine ni-se impune în-trebarea, cum de atunci *sporul intelectual obținut une-ori de elevi în șcôlele nóstre, nu stă la înălțimea nivoului tradițional al șcôlelor nóstre?*

Statistica comparativă a progresului în studii în tóte șcôlele medii din patria noastră dovedesce, că bunăórá în anul școlar 1901/1902 nota generală de nesu-ficient fluctréză între 2-63% și 39-23%.

ruptul capului o sémă de „frunțași“, tineri și bătrâni, cu diferite vederi și aspirațiuni, o tovărășie de elemente eterogene, cari până erī alaltăeri se combăteau la cuțite.

Pentru a veni în sprijinul celor de la Arad și a „aliaților“ lor din Orăștie, în ce privește propaganda de a sări cu ochii închiși în vultorea așa dișei „activității parlamentare“, Ioan Slavici, omul fatal din vremile când făcea, la comanda celor pe cari îi slujea, „politică ardelenescă“ la noi, a scris de curând două articole în „Tribuna Poporului“ semnate de el — chipu pentru lămurirea situației și arătarea direcției de luat — unul sub semnul pajurei împărătescī, altul sub semnul coronei S. Stefan, cu predilectele alușiunii la frățietate.

Tot pentru scopul amintit, după cum ne spune „Trib. Poporului“, în întimpinarea „frățescă“ ce a făcut o rubrică noastră de față, c'un ton reprobant și ironic, s'a ținut o întrunire de „frunțași“, care a luat și „hotăriri“, ce-o îndemnă să declare, că „s'a ajuns deja la solidaritate“ și că această nu va împiedeca ca „singuraticii membri ai partidului să rămână cu părerea ce-o au: unii că trebuie menținut programul național neștirbit, alții că nu acum e vremea să ne ocupăm de revizuirea lui și er alții că n'ar strica pôte să-l revizuisim odată radical.“ În ce privește „tactica“, ea trebuie neapărat să fie schimbată, dice numita fōie, și schimbată fără de nici o considerare, decât această o permite programul ori interesul de viță al partidului, ori mîntea sănătoșă, ori împrejurările...

Așa stăm dēr — încât pentru programul național fie care e liber de a ține la el în total, ori numai în parte, ori de loc, de a și-l acomoda intereselor sale personale în lupta pentru deputăție — cum a făcut o deputatul de la Dobra, ștergēnd sans gēne punctul cardinal al lui și prezentându-se totuși dietei ca aderentul partidului, ce există pe temelul acestui program.

Tōte aceste, cum am arătat, sunt pentru eroii noiei solidarității lucruri secundare. Ajunge, că Românii sunt un „element de ordine“ și decī n'au de cât s'alégă deputați pe toți cei ce fac ađi așa gură mare pentru activitatea parlamentară, și va fi pace, frăție și uire perfectă între toți.

Destul însă pentru diua de ađi! Trăim într'un timp de mare cumpēnă, dēr mult ni-e témă, că „frunțașii“ noștri cei cu propaganda nouă nu sunt croiți pentru serioșitatea tim-

pului, ci sunt tot din aluatul celor ce înainte cu dece ani umblau calea orbului cu memorandum în proțap!

Ce-am suferit în urma „curentului“ de atunci, care era sprijinit tot cu articuli de situațiune semnați de Ioan Slavici, nu mai trebuie să-o spunem.

Pentru ađi ne mărginim a înregistra, după foile din Budapesta și Viena, că deputatul Dobrei a conchemat o conferență de frunțași pe diua de 19 Octomvrie a. c. la Sibiu, care a aprobat atitudinea acestuia, i-a esprimat mulțămire pentru-că a ciopărtit programul național și l'a rugat să se presente și în viitor în dietă ca omul de încredere al „partidului național român“!

Ce va diuce la această, decât așa s'a petrecut lucrul, partidul național român, rămâne să hotărască viitorul.

„Solferino — Villafranca“.

Sub titlul acesta a publicat „Deutsches Volksblatt“ un articol, care a produs mare senzație, mai ales fiind-că se scie că numitul diar stă în intime legăturī cu ministrul president Koerber și cu persoanele din anturagiul moștenitorului de tron Francisc Ferdinand.

„Deutsches Volksblatt“, diuce că retragerea proiectului despre înmulțirea contingentului de recruți, retragere ce a făcut-o contele Hedervary, a fost un adevărat Solferino. Decă însă — continuă „D. V.“ — împăratul nu va ține strîns la § 11 din art. de lege XII: 1867, această ar fi o rusinōșă încheiere de pace à la Villafranca. Asta — diuce — nu e permis să se întēple. Și decât totuși s'ar întēpla, rēspunsul nu pōte să fie decât desfacerea comuniunii cu Ungaria. Noi Germanii aducem de decī de ani sacrificii de bani și de sânge pentru poziția de mare putere a monarhiei, dēr decât corōna ar tolera interpretarea legei pactului cu Ungaria în sensul dorit de Maghiari, atunci poziția de mare putere este și rămāne o frasă și noi n'avem causă a mai jertfi un filer măcar pentru susținerea comuniunii. Armata trebuie numai decât să se despartă în două și contingentul maghiar pus sub suveranitatea parlamentului maghiar. Dualismul și-a pierdut scopul politic, de dragul căruia noi Germanii timp de 30 de ani am suferit constituția această.

*

Un alt articol ce-l publică „Neues Wiener Tagblatt“ intitulat „Impăratul“ relevă momentul estrem de grav și serios în care se află Maj. Sa în fața decisiunii ce trebuie s'o ia în afacerea crizei ungare. Apelază la toți bunii și sincerii austriaci să fie liniștiți și cu încredere în decisiunea Monarchului, care înainte de tōte e

austriac și care nu va decide în defavorul intereselor Austriei. Articolul încheie: „Ceea-ce va hotări, va fi bine hotărīt. Trăescă mulți ani împăratul: această este ađi o mare necesitate politică“.

Observăm, că ambele articole s'au publicat c'o di înainte de a da Maj. Sa ministrului Lukacs rēspunsul la programul comisiei de 9 parlamentare maghiare.

De la congresul național bisericesc gr. or.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

Sibiu, 20 Oct. 1903.

Ședința VI.

Se deschide prin Inalt Preasăntitul Metropolit Marți dimineața la 9 ore. Deputații sunt toți preșenți și în sală domnesce o tăcere prevestitoare de furtună. Raportul Ioan Groza abia cetesce protocolul ședinței precedente spre a fi verificat, și membrul congresual Dr. Popa face observarea, că raportul nu este corect, fiind că nu s'a observat ordinea în care s'au făcut interpelațiile d-lui P. Rotariu, adecă că în ședința s'a făcut întâi interpelarea în privința incompatibilității d-lui Mangra de membru în ambele corporațiuni, în cea a Orăștii și a Aradului, și după aceea cea cu arătarea de culpabilitatea d-lui Mangra. Relativ la această din urmă er s'a luat necorect, fiind-că nu cuprinde enunțarea președintelui, adecă că arătările contra vicarului Mangra nu sunt agravatōre.

D-l Partenie Cosma face observare la verificarea alegerii lui Trifon Miclea, apoi la propunerea făcută în cauza fundațiunii A. Cimponeriu, unde nu se amintesc de propunerea comisiei, ci numai de a d-sale.

După corecturile făcute în protocol în sensul acestor observații, protocolul se verifică și metropolitul anunță, că interpelarea în cauza de incompatibilitate a d-lui Mangra a delegatō comisiei organizatōre și o cerere a lui V. Neagu intrată pentru obținerea unui post de învățator, o dă comisiei petiționare.

Înainte de a intra în obiectele puse la ordinea diiei, deputatul Dr. I. Suciū revine la chestia de culpabilitate a lui V. Mangra și într'o vorbire de peste o jumătate de oră arată, că întocmai ca și Mohamedanii, cari întrând în biserică își lasă ghetele afară ca să nu ducă acolo murdăria pământescă, așa și deputații trebuie să fie în congres fără patimī; omul să nu fie mai rău decât fieră setōșă de sânge și să nu se folosescă de mijloce nepermise, și în fine să nu se lase, în interesul bisericiei, ca timp mai îndelungat să planeze asupra lui Mangra tot felul de bănueli. Cere ca congresul să-l apere, decât e nevinovat, er fiind vinovat să-l dea afară din sinul bisericiei, ca pe un mēr putred. Con-

siderând, că rēspunsul Presidiului de a se transpune arătările forurilor disciplinare competente nu pōte fi mulțumitor, face propunerea că: luând de basă faptul, că prin interpelația d-lui Rotariu s'a dat ansă ca afacerea d-lui Mangra să fie adusă înaintea măriiului congres și fiind-că rēspunsul P. S. Sale d-lui Metropolit nu pōte fi mulțumitor: afacerea de culpabilitate a d-lui Mangra să se tracteze stante sesiune din partea Sinodului episcopesc.

Ex. Sa Metropolitul face propunerea, că afacerea trebuie să mērgă pe calea ei normală, avisându-se forului competent și nu sinodului episcopesc, care n'are să se ocupe cu chestii disciplinare. În urma acestor enunțări, dispoziția congresului împrumută mult din aerul ce domina în Franța în ședințele conventului din 1789.

În chestia adusă spre desbatere se anunță mai mulți vorbitori. Avocatul M. Velici arătând, că „simbriașii“ vrēu să distrugă pacea în biserică, să continue lupta de destrămare, care cu alegerea noului episcop ar fi trebuit să încete, se alătură la propunerea d-lui Dr. Suciū.

Vicarul Mangra arată, că în contra lui n'a fost nici o cercetare disciplinară, că nu e vinovat de nici un fapt și prin urmare nici nu pōte fi vorba de acuză. Față de calumniări trebuie să se facă odată lumină chiar și în interesul bisericiei.

Avocatul P. Rotariu se declară, că nu a voit nici odată reul d-lui Mangra, din contră îi este prieten și binevoitor, și nu vrea ca pe un funcționar al bisericiei fie-care să-l lovescă; dēr ca biserică să nu suferă, dorește limpederea chestiei, relegându-se forului competent, adecă episcopului și consistorului eparchiei Aradului.

Velici mai revine încă odată asupra propunerii de urgență și cere, ca Sinodul episcopesc să decidă.

Ex. Sa Metropolitul își susține propunerea, ca forul competent disciplinar să se pronunțe. Se cere ședința secretă și publicul străin iese. Pe galerie erau multe dame.

Intrăcea se ridică protopopol Lușoșului Dr. George Popovici și cu un aer de greutate arată curentul stricacios, ce s'a înstăpănit în biserică gr. or. Rēposatul metropolit Miron Romanul încă a fost atacat și calumniat, actualul cap încă nu este cruțat. Mulți din invidie séu alte interese caută să nimicescă totul. Eu am căutat tot-déuna să fie pace și bărbații noștri, cari ocupă poziții distinse, să fie scutiți, cruțați de atacuri nedrepte. M'a durut mult, fie că repositul metropolit, fie că actualul cap al bisericiei a fost atacat. Vedem însă, că atacurile au stricat mai mult bisericiei noastre, decât persōnelor atacate. De aceea mi-se impune să apēr pe părintele Mangra. Decă ne luăm după mijlocele mărșave ce se aplică pe nedrept față de unul

Între acestea școlile noastre figurēză în numitul an cu 34-55% nesuficienți din sporul total al școlii, — un procent la tot cazul semnificativ și chiar îngrijitor.

Cine și ce să fie cauza? Profesorii, elevii séu părinții, căci aceștia sunt cei 3 factori, cari trag în cumpēnă în astfel de casuri?

Să fie băeții noștri — în genere vorbind — un element atât de indocil și indisciplinabil? Nu, căci e fapt cunoscut și recunoscut, că elevii noștrii sunt un material foarte bun de școlă.

Ce să fie atunci cauza? Prea marea încărcare a elevilor (surmenajul), lipsa de tact și pricepere pedagogică și clasificarea prea severă a profesorilor? Nu, căci erăși se scie, că la noi se clasifică ce e drept strict, însă tot-déuna după dreptate și merit, dēr nici când estrem de sever. Nu e vorba, și profesorul e om, nici el nu e infalibil. Câte o greșală pedagogică se mai strecoră ici și colea, dēr tot-déuna inconșciu și isolat.

Cine pōrtă decī vina sporului câte odată nu pe deplin satisfăcētōr?

Îmi voi lua voia să rēspund însumi fără încunjur, franc și leal, așa precum mi se prezentă cestiunea, judecându-o după analogia altor școli și din casurile noastre singurate, așa precum le cunoșcem din praxa diilnică. Vina n'o pōrtă nici profesorii, nici elevii, ci aprōpe consecuent: familia, părinții, societatea.

Onōre escepțiunilor!

Etă după părerea mea, greșelile pedagogice neertate și neadmisibile ale părinților, prin cari se periclitēză apoi ori ce spor și ori-ce progres:

1) Crescerea neîngrijită și neglijată în familie.

Școlă e chemată să continue opera de educațiune începută și întemeiată în familie. Unde însă această operă nunumai că nu e începută, ci distrusă și sdrobotită din capul locului și din temelie, școlă cu greu mai pōte ajuta ceva.

Frica de Dumneđu, după cuvintele sf. scripturī începutul înțelepciunii, rēspectul de sine și de alții, simțul de echitate și mai pre sus de tōte spiritul de disci-

plină și sentimentul de datorință, sunt temelie de granit, pe care se întemeiază nobleța și tăria caracterului ales. Acestă temelie trebuie aședată și se pōte aședa numai și numai în casa părintescă, și nu cu vorba, ci cu fapta, cu pilda vie. Dēr tocmai esemplul, pilda bună lipsesce în multe case. Verba volant... exempla trahunt.

2) Neîncrederea părinților și chiar suspiciōnări nedemne față de profesori; de aici apoi izolarea și separarea conșcie și intenționată a familiei față de școlă, a părinților față de profesori.

În adevăr o mare dosă de preocupățiune și patimă se recere, pentru ca să poți pune în circulațiune faime, că profesorul umblă cu gândurī de răsunare [ați audīt: profesorul umblă să se răsunare asupra unui neputincios și nevinovat copilăș], că pe cutare îl persecută, din potrivă pe cutare îl protejēză, — faime și suspiciōnări nedemne de nivoul înalt intelectual și moral, ce cu drept se presupune la un matur corp didactic.

Nota rea și câte o inofensivă măsură

disciplinară, aplicată elevului sburdalnic nu ca pedēpsă, ci ca preservativ pentru viitor școlte de regulă pe părinte din țifini și sārīte.

Ađi și cel mai mediocru elev, care s'a ales cu un crâmpeiū de limbă latinescă scie, că tot ceea ce se propune și dispune în școlă, se învață non scholae, sed vilae. Numai părinții să fi rēmas în cestiuni de educațiune până și în urma unor băeței de școlă?

Fără conturarea armonică a familiei tōtă opera de educațiune a școlii devine de obicei ilusorie. Prin neîncrederea și izolarea părinților, școlă e lipsită de uncul séu aliat firesc în opera ei de educare. E o nespusă calamitate la noi lipsa unui contact mai intim între școlă și familie, între profesori și părinți întru ajungerea aceluiași scop de a ferici tinerele odrasle, de o potrivă iubite și unora și altora.

(Va urma.)

séu altul, atunci am puté emite judecata, că și aici între noi sunt unii asupra cărora planază păcate, și totuși ocupă loc în această înaltă corporațiune bisericească. Vicariul Mangra a declarat, că nu are proces disciplinar. Prin urmare, ca lupta acesta în biserica noastră să se curme odată, sprijinesc propunerea lui Suciu, ca să se audă verdictul sinodului episcopesc, decă este Mangra vinovat séu nu, și decă mai pöte fi vrednic să fie conducătorul unei părți însemnate din biserică. Drept aceea apelez la I. P. S. Sa d-l Metropolit și P. P. S. S. episcopii, ca să delibereze cu blândețe și bunăvoință, ca să ne dea exemplu viu de dragoste și bunătațe ce trebuie să-l urmăim în biserica noastră.

Vorbirea acoperită de strigări de „trăiescă“ se pune la vot și se primesc propunerea cunoscută a d-lui Suciu.

După terminarea chestiei d-lui Mangra, ședința devine ér publică și se reia desbaterea proiectului de Normativ pentru plenul consistoriului în eparchie.

Raportorul d-l N. Zigre vorbind despre punctul din urmă al Normativului susține, că pentru ședința plenară se recer 12 membri. Vicariul Muste susține, că sunt prea mulți, și face propunerea pentru 9 membri.

Episcopul I. Pap dize, că conform §-lui 140 al Stat. org. la ședința plenară trebuie să fie prezenți toți asesorii, și cere latitudine, ca ședințele să nu se facă numai cu 2—3 asesori. De aceea este pentru propunerea comisiei, adecă 12 membri. Punându-se la vot, se primesc propunerea comisiei.

Deși timpul era înaintat, totuși raportorul comisiei organizătoare face propunerea, ca să se ia la desbatere: *Proiectul de normativ pentru cauzele, la a căror discutare și decizie nu pöte participa un membru al corporațiunii bisericesc.* Propunerea se primesc. și întrând în desbatere pe articole a normativului constă-tător din 5 alineate, cele de sub a) b) c) se primesc fără modificare, ér în al patrulea d) se face schimbare suprimându-se cuvintele: „séu comisari investigaționali și mijlocitori.“

Tot raportorul comis. organizătoare referă: *Raportul asupra activității delegațiunilor pentru despărțirea ierarhică.*

Din acest raport relevă starea proceselor de despărțire a mai multor comunități bisericesc din eparchia Aradului și Caransebeșului, unele procese de despărțire resolavate la forul suprem judecătoresc în defavorul bisericeii noastre. Ceea-ce se ia la cunoștință și se decide, ca spelele pentru suportarea proceselor să le anticipeze eventual supörte fie-care comună, respective eparchie.

În cauza mănăstirilor pentru a căror dobândire trebuie purtate procese, congresul ia mai multe dispozițiuni. Asume: Să se continue cu adunarea datelor necesare; să se pună în acțiune acele procese pentru câștigarea mănăstirilor, unde se pöte conta cu siguranță, că vor fi câștigate. Delegațiunile congresuale stau și mai departe sub președința I. P. S. d-lui metropolit și în locul fostului vice-președinte Nic. Popea se alege P. S. Sa Ioan I. Pap, episcopul Aradului. Afacerea realegerii membrilor delegațiunilor se pune la ordinea zilei. Se mai decide, ca pentru studiarea mai aprofundată a actelor, cari au să servescă ca basă la intentarea proceselor, se institue o comisiune compusă din advocați jurisprudenți.

Procesele pentru câștigarea a trei mănăstiri, cari cu totă probabilitatea se vor câștiga, sunt puse în curgere.

Timpul apropiindu-se de örele 2 p. m. ședința se închide și noua ședință se ficséză pe după amiazi la 4 öre.

El.

SCIRILE DILEI.

— 9 Octomvrie v.

Concertul Dim. Popovici. Atragem încă odată atențiunea on. public din Brașov și împrejurime asupra concertului, ce-l va da mâne, Vineri séra, în frumösa sală

de la „Gewerbeverein“ renumitul cântăreț dramatic d-l D. Popovici cu concursul dömnei M. Dima și a d-lui R. Lassel. — După concert întrunire intimă la restaurantul de la „Gewerbeverein“.

Incident penibil la o serbare aniversară. Foilor maghiare li-se raportéză din Oradea următoarele: Duminecă aranjându-se serbare aniversară în memoria lui Deak la academia catolică de drept din Oradea, studentul în drept Emeric Szenes a declamat o poesie proprie în care vorbind despre evenimentele de la 1848, a spus, că „ördele române“ au desonorat feciore și au ucis copii de Ungur. Intre cei invitați la această serbare era și episcopul gr. cat. Demetriu Radu, asupra căruia poesia a făcut o penibilă impresie. A doua zi directorul academiei Dr. Rozoky însoțit de președintele societății Emeric Ghéczy și studentul Camill Böhm, s'au dus la episcopul Radu și i-au cerut scuse.

Oficiosul „P. L.“ adaogă la scirea de mai sus următoarele: „Emeric Szenes autorul și declamatorul poesiei, a refuzat să se presente personal spre a-și cere scuse. În cercurile studențesci pasul directorului Rozoky a fost desaprobat.“

Cum că printre studenții maghiari vor fi și de aceia, cari își uită de regulile politetei față cu öspeții invitați, de asta nu ne mirăm. Ne mirăm însă, cum de a permis corpul profesoral să se declame o astfel de poesie la serbarea dată în onörea unui bărbat, cum a fost Deak, despre care se dize, că a fost omul păcii și al echității.

Congresul IV al catolicilor maghiari, deschis în ziua de 20 Octomvrie, a fost presidat de contele Ioan Zichy. Sala redutei a fost pavoazată și împodobită cu steaguri și stegulețe unguresc și papale (alb-galbën). Sala era plină. Erau de față numeroși episcopi în frunte cu arhiepiscopul Császka. Președintele a accentuat în discursul său necesitatea solidarității catolicilor și progresarea pe töte căile în spirit creștinesc. Din ședința s'a trimis Moarhului o telegramă omagială. Episcopul de Jaurin contele Széchenyi a vorbit despre chestiunea socială. În secția literară a presidat profesorul universitar Dr. Margalts, care a ținut și o conferență despre societățile literare catolice. Aici s'a votat o moțiune pentru *combateră literatură periculoasă socialistă și răspândirea de cărți folositoare în popor.*

Au mai ținut ședințe: 1) secția socială și caritativă 2) Societatea „S. Cecilia“ pentru cântări bisericesc 3) Alianța tovrășiiilor creștine. În ședința II a congresului a vorbit contele Ferd. Zichy și profesorul Prohaszka.

Rafael Merry del Val, noul secretar de stat al papei, este în etate de 38 de ani. Numirea sa a fost o surprisă atât din cauza tinerețelor sale, cât prin faptul, că nu este italian de origine, ci după tată spaniol, ér după mamă irlandeză. Tatăl său a fost ministru plenipotențiar al Spaniei la Londra și pe urmă ambasador în Viena. Merry del Val a avut conexiuni intime cu actualul rege al Angliei, era bine văduț în cercurile curții din Viena și a fost câțva timp profesor al regelui Spaniei. A fost trimis în misiune diplomatică în Canada. Cunoșce limbile: spaniolă, engleză, germană, italiană și franceză. În privința atitudinii sale, ce o va observa în viitor, foile europene fac fel de fel de combinațiuni.

Atentatul bulgăresc de la pulberăria Tıglina. Foile din Bucuresci aduc următoarea scire senșațională: Luni nöptea pe la örele 2, un soldat din regimentul Siret Nr. 11, care făcea de santinelă la pulberăria de la Tıglina, a fost încunjurat de 4 indiviđi, dintre cari unul era îmbrăcat într'o uniformă asemănătoare cu cea bulgărescă. Sentinela îndată ce a observat, că aceștia caută să se apropie de pulberărie, i-a somat să se oprască, dând în același timp și alarma. Acești indiviđi, cari căutau să se apropie de pulberărie, văduțându-se descoperiți, au sărit

asupra sentinelei. Soldatul, după o luptă de apröpe 10 minute, a scăpat din mânilor criminalilor, cari voiau să-l omöre. Spionii văduțând, că vin alți soldați în ajutorul sentinelei, au dispărut fără a li-se puté da de urmă. Sentinela, din lupta ce a avut cu acești indiviđi, s'a ales cu mici răni. Soldatul în urmă a fost transportat la infirmeria căsărmei reg. 11 Siret, pentru a i-se da îngrijirile necesare. Eri autoritățile militare și cele civile au început anchatarea casului.

Studentii greci și Macedonia. Studentii greci din Paris, ținënd o întrunire, au votat o rezoluțiune în care deploră faptul, că pressa europeană nu ia în seamă drepturile elenismului în Balcani. Studentii își exprimă speranța, că pressa imparțială o să judece mai bine asupra chestiunii, de öre-ce elenismul e preponderant în număr (?), dér și intelectualmente. În rezoluțiune se protestă apoi contra acțiunii bandelor bulgare, acțiune care nu constituie o revoluțiune. Studentii afirmă, că cinci milioane de greci locuiesc în imperiul otoman și conjură pressa europeană să recunöscă drepturile elenilor asupra teritoriului unde locuiesc de trei mii de ani și pe care-l consideră ca patrimoniu național. Rezoluțiunea această a fost tipărită și trimisă în töte capitalele europene.

3. **Experiența de mai mulți ani** au constat, că la suferința de stomac folosirea cunoscutului *profuri seidlitz ale lui Moll,* au efect vindecător, și sunt de preferit altor medicamente. Întăresc stomacul și curăță sângele. Prețul unei cutii originale 2 coröne. Se pot căpéta dılnic prin postă cu rambursă, dela farmacistul A Moll lıf-rantul curții din Viena Tuchlauben 9. În farmaciile din provinciă să se cöră preparatul A. Moll, provöduț cu marca de contravenție și subscriere.

Impăratul Wilhelm cătră fiil săi.

Doi fi ai împăratului Wilhelm, August Wilhelm și Oskar, au fost confirmați dılele acestea. Impăratul a rostit la masa ce s'a dat după confirmare următoarea alocuțiune:

„Iubiții mei fiil! Ziua de astăzi în însemnătatea ei se pöte asemăna cu ziua în care öfterul orı soldatul pune jurământ pe steag. Voi ați devenit așa dıcënd majorenii în credință. Armele, de cari o să aveți a vă servi, vi-s'au pus la dispozițiune de cătră o mână pricepătoare. Întrebuințarea lor în ori-ce situațiune a vieții este de acum problema voastră. Vorbesc din adins în sens militar, fiind-că presupun, că voi cunoșceți frumösa asemănare, care pe creștin îl compară cu un rășboinic. Voi, de sigur, veți pune în practică, ceea-ce ați făgăduit astăzi. Cu drept cuvënt a relevat profesorul vostru în cele spirituale în alocuțiunea sa, că voi trebuie să deveniți *personalități.*

„După propriile mele esperiențe pot să asigur, că punctul cardinal al omului în jurul căruia töte se învörtesc, mai ales în viața plină de muncă, zace numai și numai în *raporturile noastre față cu Domnul și Mântuitorul nostru.*

„Nu pöte fi nici o îndoială, că Domnul trăiesce încă, ca personalitate întrégă, care nu se pöte ignora. Adevărat, cred și eu, că mulți sunt de părerea, că nu se pöte cugeta, ca în viața modernă de ađi cine-va să se ocupe așa intensiv cu Mântuitorul și să se aibă atât respect față cu densusul ca mai înainte. *Cu töte acestea singurul ajütător și salvator este Mântuitorul!*”

Vă dau așa-dér din tötă inima sfatul să creați și lucrări fără încetare; acesta este simbul vieții creștinului, care însuși creéză și nu înötă cu curentul, și pe alții li lasă să lucreze. Să-și dea fie-care silința să facă pe terenul său tot posibilul. Etă punctul, căruia eu îi atribui cea mai mare importanță în viața dılnică a creștinului. Căci fără îndoielă putem dıce despre Mântuitorul, că a fost personalitatea personalisimă, care a umblat vrödată printre ömeni aici pe pământ.

„Voi ați cetit și auzit în instrucțiunea ce vi-s'a dat, despre mulți ömeni mari; ei

v'au înălțat și însuflețit, însă cu töte acestea sunt numai cuvinte omenesc și *cuvëntul nici unui om nu se pöte asemăna cu cuvëntul Domnului Nostru.*

„Nici-odată cuvënt omenesc nu a putut să însuflețescă deopotrivă pe ömenii de töte rasele și pe töte popörele pentru unul și același scop, pe care să se silescă din töte puterile a-l ajunge, a fi asemenea Lui și a-și jerfi chiar viața pentru el.

„Minunea această se pöte esplica numai așa, că cuvintele Lui sunt cuvintele vieții vecinice.

„Căutați așa-dér să deveniți personalități și după esemplul Mântuitorului să fiți de-apröpelui spre bucurie, séu cel puțin spre folos.

„Atunci veți fi împlinit, din ceea-ce pöte fi împlinit de cătră voi.

„Ridicăm astăzi paharele, pentru ca ajutorul lui Dumneđu și al Mântuitorului să nu vă lipsescă.“

ULTIME SCIRI

Budapesta, 21 Octomvrie. Maj.

Sa a respms numeroșe puncte din programul elaborat de comisiunea de 9 parlamentară. Lukacs a eșit din cabinetul de lucru al Monarhului, unde în mod bătător la ochi a petrecut numai scurt timp. În camera de primire Lukacs a declarat următoarele reprezentanților pressei:

— Maj. Sa m'a primit, mi-a făcut cunoscut punctul său de vedere și m'a însărcinat, ca să reprezentez acest punct de vedere acasă, unde voi pleca ađi. Nu voi merge la Budapesta în calitate oficială, și numai ca mijlocitor, ca să urmez cu lucrarea începută.

Lukacs va trebui să-și câștige convingerea, decă se află orı nu un partid, care s'o sprijinescă, un guvern ce stă pe punctul de vedere al Corönei.

Budapesta, 22 Octomvrie. Scirile din Viena au făcut penibilă impresie asupra tuturor partidelor parlamentare. Unii din membrii partidului liberal sunt de părere, că nu se pöte ceda (?) Independenții sunt furioși. Ei accentuéză, că acum nu mai e vorba de cauza partidului liberal, ci de cauza întregii „națiuni“. Partidul independent va ține Vineri séra conferență, în care se va discuta asupra situațiunii politice.

Khu-n-Hedervary și Lukacs vor merge Vineri érași la audiență în Viena.

Viena, 22 Octomvrie. Înainte de ce a primit pe Lukacs, Majestatea Sa a conferit cu șeful statului major br. Beck și cu br. Schissl șeful cancelariei de cabinet, asupra cestiunii militare.

Budapesta, 22 Octomvrie. Comisiunea de 9 ține ađi ședința. La ședința această participă și ministru Lukacs, care a sosit astăzi din neta aici.

Bibliografie.

„David Almășianu“, schițe biografice de Ioan Popea. Broșura această, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Mănăstirea Putna în Bucovina de racleie Porumbescu. Prețul 20 b. (+ 3 b porto.)

POSTA REDACȚIUNELI.

D-lui Dr. A. D. Bistriță. Noi publicăm sciri numai despre logodnele despre cari suntem încunoscinți prin bilete tipărite. Este mai multă siguranță; pe când cele anunțate câte prin o carte postală — avem esperiența — uneori pot să fie fictive. Nu scim cum era anunțul trimis de D-vöstră: tipărit séu scris? Noi n'am primit nici întrun tel, nici într'altul anunț despre logodna d-vöstră.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Oela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înscrise este a se mai adăuga la lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandările.)

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară de la Fărăstruș și la Seminșrul Nifon Metropolitanul din București. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I. Agrolgia, sêu Agricultura generală. 34 cöle de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 coröne.

Vol. II. Fitotechnia, sêu cultura specială a plantelor, 38 cöle de tipar cu 202 figuri în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nastutel-Herescu în sesiunea 1889. Costă 8 coröne.

Vol. III. Zootechnia, sêu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lăuărie și lăptăria, 49 cöle de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 coröne.

Vol. IV. Economia Rurală, sêu organizașunea și administrașrea moșilor mari și mici. Costă 8 coröne.

Cartea d-lui prof. Maior se deosebesc esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limbă și literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limbă noastră, care tratăză töte cestiunile cele mai mari ca și pe cele mici privitoare la agricultura română din töte țările locuite de Români, pe baza progreselor actuale ale știinșei și tehnicei agricole moderne. Ea iă serioș concurenșă cu cele mai bune lucrări apărute până acum în limbile culte: germană, francesă etc.

Economia pentru șöcolele populare compusă de Teodor Roșiu, învășător la șöala principală română din Lăpușul Unguresc. Edișunea a doua. Preșul 60 b. (pl. 5 b. pört.)

Despre influinșă impřejurărilor asupra acșionilor și depinderilor animalelor de Lamarek, cu un studiu asupra lui Lamarek de Panete Iosin. Preșul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă. Motto: „Sărăc în țără sărăcă“. Eminescu. Preșul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Cartea Plugarilor“ sêu povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor etc. scrisă de Ioan Gîrăscu. 90 pag. Form. 8° costă 50 b. (+ 6 b. porto).

Inșofirile de credit impřejunate cu inșofiri de consum, de vëndăre, de viieri, de lăptari etc. Indreptare practică pentru înșofinșarea și conducerea de astfel de inșofiri, de F. W. Raiffeissen. Edișunea a V-a Trad. de Dr. A. Brote. Editura Reuniunii röm. de agricultură d-n comit. Sibiuului. Costă 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 b. pl.)

Grădina de legume, de Ioan F. Negrușiu, profesor în Blășu. Pentru poporul nostru, scrișrea d-lui prof. Negrușiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto).

„Sfaturile de aur“, pentru sätenii römăni de tötă starea și etatea, de Aron Boca Veicheranu. Preșul 60 b. (plus port 5 b.)

Imbunătășirea stării sätenușului, de Gr. G. Peucescu. Preșul 50 bani (plus porto 5 b.)

„Cultura și îngrijirea grăului“, de I. F. Negrușiu. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„Economia“, pentru șöcolele populare, de Teodor Roșiu. Preșul 60 bani (plus porto 5 b.)

„Buna chivernisală“, de Teodor V. Păcășian. Preșul 40 bani (plus porto 5 b.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preșul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viașă și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rașiu, prof. ord. la preparandia din Blășu. Preșul 2 cor. plus porto 10 bani. Venituș curat al acestui op se va contribu la formarea unui fond pentru Internatușul preparand al din Blășu.

„Colonel David baron Urs de Marșina la Solferino și Lissa“, interesante și emnente conferenșă, ce a și aut^o d nul ocional c. și r. Francisc Ruzer. Reamănările militare dela Brașov și Sibiu. Cășșura conșine și două por rete bine

reșuite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conșine și o hartă a Lissei, cum și ilustrașunea mormântului eroului nostru. Preșul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către mișterii de interne D. Percze! prin d-l Dr. Amos Frăncu în caussa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preșul este 1 coronă. În România 2 lei plus 5 bani porto.

„Pintea Vitășului“, tradișuni legende și schișe istorice, de Ioan Pop-Reteșanu. Cea mai completă scrișre despre eroul Pintea. În ea se cuprind förte interesante tradișuni și istorisiri din tötă părșile, pe unde a umbat Pintea. Preșul 40 bani. plus 6 bani porto.

„Romănuș în sat și la öste“. Acesta este titluș unei nouș cărșicele, ce d-l Ioan Pop Reteșanu, cunoscutul și meritatuș nostru scriștor popular, a dat literaturii römăne. Preșul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcășian. Preșul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„Tărănuș römăni și unguri din Ardeal“, studiu psihologic popular de I. Paul. Preșul 1 cor. (+ 5 b. porto).

Cursul la bursa din Viena.

Din 21 Octob. n. 1903.

Table with financial data: Renta ung. de aur 4%, Renta de coröne ung. 4%, Impr. cail. fer. ung. în aur 3 1/2%, etc.

Cursul pietei Brașov.

Din 20 Octob. n. 1903

Table with market prices: Bancnot rom. Cump. 18.96 Vënd. 19.—, Argint römăni. „ 18.84 „ 18.92, Napoleond'ori. „ 19.02 „ 19.10, etc.

Nr. 1673—1903.

PUBLICAȘIUNE.

Din incidentul, că în iërna precedentă 1902, 1903 la prește 200 măsurătoare de apă, sau causat dau ne parte prin insuficienșă îngrijire și acoperire a șachturilor și a nișelor (dulapurilor), parte prin lăsarea deschisă a ușilor și ferestrilor, prin ceea-ce sau causat pagube insemnate nu numai partidelor, ci și Onor. comune orășenesci, prin această se provöcă tötii acei proprietari de case și de pământ, ale căror case și pământuri stau în legătură cu apeductul orășenesc se îngrijescă după recerinșă, de șachturile și nișele (dulapurile) dela măsurătoarele de apă și se asigureze măsurătoarele de apă contra frigului, căoi la din contră, neimplinșrea acestei provocări, va avea de urmări plata neconșionată a cheltueșlor de reparașie pentru daunele măsurătoarelor de apă eventual a întregului măsurător de apă.

Brassó, 14 Octomvrie 1903.

1-1(130

Magistratul orășenesc.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cută este provödată cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subșcrierea sa.

Prin efectul de lecüre durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greușăilor celor mai cerbicoșe la stomach și pântec, în contra cărcilor și acreșei la stomach, constipașionel cronice, suferinșei de ficat, congestiunei de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite böle femeesci a luat acest medicament de casă o răspändire, ce creșce meren de mai multe decenii înöce. — Preșul unei cutii originale sigilate Coröne 2.— Falsificașiile se vor urmări pe cale judecătörescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilü numai, decât fiecare sticlă este provödată cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este förte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat) alină durerile de gödină și reumatism și a altor urmări de rökölă. Preșul unei sticlete originale plumbate, Coröne 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoduș cel mai nou pentru cultivarea rașională a pielii, cu deosebire pentru copii și adulș. Preșul unei bucășii Cor.—40 Cincel bucășii Coröne 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provödată cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistuș A. MOLL,

c. și r. furnisör al curșii imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează dlinic prin rambursă postală.

La depösite se se ceră anumit preparatele provödate cu iscătitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depösite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter și engros la D. Eremia Nepoșii, Teutsch & Tartier.

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porșii Nr. 12.

(Lipit de depoul de gheșe al D-nului I. Sabădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de mörte, aședământul sêu de înmormântare bogat asortat în cari tötö obiectele, atât sorteșe mai de rënd, cât și cele mai fine, se pot căpăta cu preșuri ieștine.

Comisuni și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitașuni de metal și de lemn de ștejaru.

Depou de cununi pentru monamente și plantici cu preșurile cele mai moderate.

Representanșă de monamente de marmură, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vëndet, pentru copii, precum și clocii.

Comande întregi se eșcută prompt și ieștin, iău asupra-mi și transporturi de mörți în străinătate.

La casuri de mörte a se adresa la

E. Tutsek.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Preșul abonamentului este:

Table with subscription rates: Pentru Austro-Ungaria: Pe trei luni . . 6 cor., Pe șese luni . . 12 „, Pe un an 24 „, etc.

Abonamente la numereșe cu data de Duminecă:

Table with subscription rates: Pentru Austro-Ungaria: Pe an 4 cor., Pe șese luni . 2 „, Pe trei luni . . 1 „, etc.

Abonamenteșe se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, se binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrașiunea

„GAZETEI TRANSILVANIEI.“